

## บทที่ 1

### บทนำ



## 1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การก่อการร้ายถือได้ว่าเป็นการกระทำที่คุกคามมวลมนุษยชาติมาช้านาน เนื่องจากถูกนำมาใช้เป็นเครื่องมือเพื่อเป็นการตอบโต้ฝ่ายที่เป็นปฏิปักษ์ เมื่อเกิดกรณีพิพาทหรือความขัดแย้งขึ้น รูปแบบของการใช้ก่อการร้ายเป็นเครื่องมือที่ได้วิวัฒนาการเปลี่ยนแปลงไปตามสังคมโลก จากแต่เดิมที่ถูกนำมาใช้เพื่อมุ่งลอบสังหารบุคคลสำคัญหรือประมุขของประเทศ โดยจะจำกัดอยู่ภายในดินแดนของประเทศที่เกิดความขัดแย้งเท่านั้น ต่อมาเมื่อความขัดแย้งได้ผ่านพรมแดนออกมาสู่ดินแดนอื่น และมีการปฏิบัติการโดยมีเป้าหมายในประเทศอื่น จึงกลายเป็นการก่อการร้ายระหว่างประเทศ ประชาคมโลกตระหนักถึงภัยอันตรายที่ร้ายแรงดังกล่าว โดยมีการร่างอนุสัญญาเกี่ยวกับรูปแบบของการก่อการร้ายต่าง ๆ อาทิ อนุสัญญาการจี้อากาศยาน และอนุสัญญาว่าด้วยการจับเป็นตัวประกัน เป็นต้น

วิวัฒนาการของกฎหมายระหว่างประเทศเกี่ยวกับการก่อการร้ายได้สะท้อนให้เห็นถึงหน้าที่และความรับผิดชอบของรัฐที่มีต่อการอยู่ร่วมกันในประชาคมโลก ดังเช่นกรณีการจี้อากาศยานของกลุ่มผู้ก่อการร้าย รัฐต่าง ๆ มีหน้าที่ที่จะต่อต้าน ปรามปราม และกำจัดการก่อการร้าย โดยเน้นให้มีการดำเนินคดีหรือส่งผู้ร้ายข้ามแดน ผู้ก่อการร้ายถือได้ว่าเป็นความรับผิดชอบต่อประชาคมโลกเพื่อรักษาสันติภาพและความมั่นคงระหว่างประเทศ ต่อมาเมื่อกลุ่มผู้ก่อการร้ายกลายเป็นเครื่องมือของบางรัฐเพื่อเป็นเสมือนตัวแทนในการทำลายเสถียรภาพความมั่นคงของรัฐอื่น และเป็นวิธีการที่นำมาใช้ปฏิบัติเพื่อเป้าหมายทางการเมือง ซึ่งมีลักษณะของการทำสงครามโดยไม่ได้มีการประกาศประชาคมโลกเผชิญหน้ากับการคุกคามสันติภาพและความมั่นคงระหว่างประเทศในรูปแบบใหม่ โดยเฉพาะเมื่อเกิดเหตุการณ์ลอบวางระเบิดสายการบินแพนแอม 103 และ UTA 772 ซึ่งสร้างความประหวั่นพรั่นพรึงให้กับสังคมโลก และเริ่มที่จะตระหนักถึงปัญหาดังกล่าวมากยิ่งขึ้น มีการริเริ่มข้อมติที่ยืนยันให้ทุกรัฐระงับจากความเกี่ยวข้องใด ๆ กับการก่อการร้ายและประณามการกระทำเช่นนั้น โดยอยู่บนพื้นฐานของความรับผิดชอบต่อรัฐเพื่อรักษาสันติภาพและความมั่นคงของการอยู่ร่วมกัน

ขณะเดียวกันประเด็นเกี่ยวกับความรับผิดชอบของรัฐได้ถูกหยิบยกขึ้นมา กล่าวอ้างต่อรัฐที่ให้การสนับสนุนการก่อการร้ายเพื่อเป็นการลงโทษจากการกระทำละเมิดกฎหมายระหว่างประเทศ แต่ก็ต้องประสบปัญหาเมื่อกฎหมายระหว่างประเทศไม่สามารถเข้ามามีส่วนในการแก้ไขปัญหาดังกล่าวได้อย่างมีประสิทธิภาพ ความไม่ชัดเจนและการตีความของกฎหมายเป็นอุปสรรคที่สำคัญ แม้ว่าจะมีความพยายามเรียกร้องให้รัฐที่ให้การสนับสนุนการก่อการร้ายรับผิดชอบต่อความเสียหายที่เกิดขึ้นโดยการเยียวยาทางกฎหมาย แต่จากเหตุการณ์การลอบวางระเบิดสายการบินทั้ง 2 แห่ง เป็นเรื่องยืนยันเกี่ยวกับช่องโหว่ของการบังคับใช้กฎหมายได้เป็นอย่างดี เนื่องจากยังคงไม่ได้รับการตอบสนองใด ๆ ของรัฐบาลลิเบีย แม้ว่าจะมีการใช้มาตรการลงโทษเพื่อสร้างแรงกดดันโดยผ่านคณะมนตรีความมั่นคงก็ตาม อีกทั้งยังนำไปสู่การใช้มาตรการตอบโต้ที่รุนแรงโดยใช้กำลัง ซึ่งอาจก่อให้เกิดข้อพิพาทระหว่างประเทศที่รุนแรงมากยิ่งขึ้น

ดังนั้น ความสำคัญของระบอบความรับผิดชอบรัฐจึงเป็นแนวทางหนึ่งที่จะนำมาใช้เยียวยาต่อปัญหานี้และแก้ไขโดยสันติวิธี อย่างไรก็ตาม กรณีของรัฐที่ให้การสนับสนุนการก่อการร้ายได้แสดงให้เห็นวิวัฒนาการของกฎหมายระหว่างประเทศเกี่ยวกับความรับผิดชอบที่แต่เดิมจะจำกัดแต่เพียงความรับผิดชอบทางแพ่งต่อคนต่างชาติได้เปลี่ยนแปลงไปสู่ความรับผิดชอบระหว่างรัฐและประชาคมโลก โดยเฉพาะความผิดร้ายแรงในลักษณะของความผิดอาญาที่รัฐในฐานะเป็นนิติบุคคลไม่สามารถรับโทษทางอาญาบางประการเช่นบุคคลธรรมดาที่รับโทษตามกฎหมายภายในรัฐนั้นได้

## 1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษาวิจัย

1. เพื่อให้ทราบถึงลักษณะ พฤติการณ์ และสาเหตุของการให้การสนับสนุนการก่อการร้ายโดยรัฐที่เกิดขึ้นในประเทศต่าง ๆ รวมถึงผลกระทบต่อสังคมโลก
2. เพื่อให้ทราบถึงแนวคิดและหลักกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับรัฐที่ให้การสนับสนุนการก่อการร้าย
3. เพื่อให้ทราบและเข้าใจถึงข้อบกพร่องหรือความไม่ชัดเจนเกี่ยวกับกฎหมายระหว่างประเทศที่นำมาใช้กับรัฐที่ให้การสนับสนุนการก่อการร้าย
4. เพื่อเสนอแนะแนวทางในการแก้ไขและขจัดข้อบกพร่องหรือความไม่ชัดเจนดังกล่าว

### 1.3 ขอบเขตของการศึกษาวิจัย

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้มุ่งศึกษาถึงหลักกฎหมายระหว่างประเทศตามบ่อเกิดของกฎหมายระหว่างประเทศ และข้อมติขององค์การระหว่างประเทศโดยเฉพาะองค์การสหประชาชาติ และกฎหมายระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับความรับผิดชอบของรัฐ โดยจะเน้นถึงความรับผิดชอบของรัฐและปัจจัยชนที่เกี่ยวข้องกับกรณีดังกล่าว

### 1.4 วิธีการศึกษาวิจัย

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ทำการศึกษาแบบวิจัยเอกสารในเชิงวิเคราะห์จากข้อมูลเอกสารต่าง ๆ ที่รวบรวมจากทั้งที่เป็นภาษาไทยและภาษาต่างประเทศ แล้วจึงเรียงลำดับข้อมูลเพื่อวิเคราะห์ตามบทต่าง ๆ

### 1.5 สมมติฐานของการวิจัย

การก่อการร้ายระหว่างประเทศที่เกิดขึ้นในประชาคมระหว่างประเทศ มีทั้งเอกชนและรัฐเป็นผู้กระทำ ในกรณีที่รัฐเป็นผู้กระทำนั้นอาจเป็นการกระทำโดยตรงหรือเป็นการให้การสนับสนุน เช่น ความช่วยเหลือด้านการเงิน อาวุธที่ร้ายแรง เป็นต้น การกระทำที่เป็นภัยอันตรายเช่นนี้ กฎหมายระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับความรับผิดชอบของรัฐที่จะนำมาพิจารณาเพื่อให้รัฐที่ให้การสนับสนุนการก่อการร้ายรับผิดชอบต่อการกระทำที่ขัดต่อกฎหมายระหว่างประเทศนั้น อาจมีความไม่ชัดเจนหรือมีข้อบกพร่องทั้งในแง่ของกฎหมายระหว่างประเทศเอง และการนำมาใช้ในทางปฏิบัติ

### 1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทำให้ทราบถึงลักษณะ พฤติการณ์ และสาเหตุของการให้การสนับสนุนการก่อการร้ายโดยรัฐที่เกิดขึ้นในสังคมโลก รวมถึงผลกระทบที่เกิดขึ้น
2. ทำให้ทราบถึงแนวคิดและหลักกฎหมายระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับรัฐที่ให้การสนับสนุนการก่อการร้าย โดยเฉพาะในส่วนของความรับผิดชอบของรัฐ
3. ทำให้ทราบและเข้าใจความบกพร่องและความไม่ชัดเจนเกี่ยวกับกฎหมายระหว่างประเทศที่นำมาใช้กับรัฐที่ให้การสนับสนุนการก่อการร้าย รวมถึงการเสนอแนวทางการแก้ไขดังกล่าว